

YHTEISÖJEN ENSIMMÄISEN OIKEUSASTEEN TUOMIOISTUIMEN
TUOMIO (neljäs jaosto)
28 päivänä toukokuuta 1997

Asia T-59/96

Jean-Louis Burban
vastaan
Euroopan parlamentti

Henkilöstö – Arviointikertomuksen laatimisen viivästyminen –
Vahingonkorvauskanne – Tutkittavaksi ottaminen – Viranomaisen virhe –
Vahinko

Täydellinen teksti ranskan kielellä II - 331

Aihe: Kanne, jossa vaaditaan korvaamaan se aineellinen vahinko ja henkinen kärsimys, joka kantajalle on aiheutunut häntä koskevien vuosien 1991/1992 ja 1993/1994 arviointikertomusten laatimisen viivästymisestä.

Lopputulos: Parlamentin velvoittaminen maksamaan kantajalle vahingonkorvausta.

Tuomion lyhennelmä

Kantaja Burban tuli parlamentin palvelukseen 16.9.1988 oikeudellisen yksikön hallintovirkamieheksi. Hänet nimitettiin palkkaluokan A 7 palkkatasolle 2.

Hänet ylennettiin 1.1.1978 palkkaluokkaan A 4. Vuonna 1980 hän sai parlamentin tutkimuspääosaston sosiaaliasioiden osaston päällikön viransijaisuuden. Hän sai 1.5.1982 siirron Euroopan parlamentin Ranskan tiedotustoimiston apulaispäällikön virkaan.

Vuodesta 1992 alkaen hän on hakenut useita palkkaluokan A 3 virkoja. Kaikki nämä hakemukset ovat tulleet hylätyiksi.

Kantaja ilmoitti 3.5.1995 päivätyllä kirjeellä parlamentin puhemiehelle, että häntä koskeva arviointikertomus ajalta 1.1.1991 – 1.1.1993 (jäljempänä vuosien 1991/1992 arviointikertomus) ja ajalta 1.1.1993 – 1.1.1995 (jäljempänä vuosien 1993/1994 arviointikertomus) ovat jääneet laatimatta.

Hän vaati, että nämä arviointikertomukset laaditaan mahdollisimman pikaisesti niitä koskevien säännösten mukaisesti ja että hänelle aiheutunut aineellinen vahinko ja henkinen kärsimys korvataan.

Vuosien 1991/1992 ja 1993/1994 alustavat arviointikertomukset allekirjoitti ensimmäinen arvioija 17.5.1995. Vuosien 1991/1992 arviointikertomuksessa kantaja

sai seuraavat arvosanat: pätevyys tehtävien hoitamiseen, käsityskyky ja arviointikyky ”erinomainen”; aloite- ja ehdotustentekokyky, työn laatu, ammatillinen tunnollisuus ja ihmissuhteet työssä ”erittäin hyvä”; organisointikyky ja työskentelyn täsmällisyys ”hyvä”. Vuosien 1993/1994 arviointikertomuksessa hän sai seuraavat arvosanat: pätevyys tehtävien hoitamiseen, käsityskyky ja arviointikyky ”erinomainen”; aloite- ja ehdotustentekokyky, työn laatu, työskentelyn säännöllisyys, ammatillinen tunnollisuus ja ihmissuhteet työssä ”erittäin hyvä”; organisointikyky ”hyvä”.

Kantaja saattoi 13.6.1995 päivätyllä kirjeellä asian vireille arviointikertomuskomiteassa, joka antoi 25.7.1995 lausunnon nro 66/95.

Kantaja lähetti 4.10.1995 parlamentin puhemiehelle toisen kirjeen, jossa hän viittasi 3.5.1995 päivätyyn kirjeeseensä luokitellen sen Euroopan yhteisöjen virkamiehiin sovellettavien henkilöstösääntöjen 90 artiklan 1 kohdassa tarkoitetuksi hakemukseksi. Toisessa kirjeessään, joka luokiteltiin henkilöstösääntöjen 90 artiklan 2 kohdassa tarkoitetuksi valitukseksi, hän toteaa, että koska vuosien 1991/1992 ja 1993/1994 arviointikertomukset on laadittu, valituksen ”kohteena ei siten [ollut] näiden vihdoin laadittujen arviointikertomusten riitauttaminen, vaan se [koski] sitä, että hallinto ei [ollut] antanut vastausta tästä laiminlyönnistä johtuneen vakavan henkisen kärsimyksen ja aineellisen vahingon korvaamisesta”.

Parlamentin pääsihteeri ilmoitti 8.1.1996 päivätyllä kirjeellä kantajalle, että tutkittuaan tämän arviointikertomuskomitealle 13.6.1995 esittämät huomautukset ja perehdyttyään lausuntoon nro 66/95 ja kantajan esimiesten lausuntoon, hän on päättänyt muuttaa vuosien 1991/1992 arviointikertomukseen sisältyneitä arvosanoja. Siten organisointikykyä ja työskentelyn täsmällisyyttä koskeva maininta ”hyvä” muutettiin maininnaksi ”erittäin hyvä”. Samana päivänä päivätyllä toisella kirjeellä pääsihteeri ilmoitti kantajalle myös päättäneensä muuttaa vuosien 1993/1994

arviointikertomukseen sisältyneitä arvosanoja. Tässä kertomuksessa maininta ”hyvä” korvattiin maininnalla ”erittäin hyvä” organisoitukyvyyn osalta.

Parlamentin puhemies hylkäsi 4.10.1995 tehdyn valituksen 27.2.1996 tekemällään päätöksellä.

Tutkittavaksi ottaminen

Henkilöstösääntöjen 90 ja 91 artiklassa ei tehdä mitään eroa kumoamiskanteen ja vahingonkorvauskanteen välillä hallinnollisen tai oikeudenkäyntimenettelyn osalta, joten asianomainen voi eri oikeussuojakeinojen itsenäisyyden vuoksi valita kumman tahansa niistä taikka molemmat yhdessä, edellyttäen että asia saatetaan ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen käsiteltäväksi kolmen kuukauden kuluessa valituksen hylkäämisestä (25 kohta).

Viittaukset: asia 9/75, Meyer-Burckhardt v. komissio, 22.10.1975 (Kok. 1975, s. 1171, 10 ja 11 kohta) ja asia T-27/90, Latham v. komissio, 24.1.1991 (Kok. 1991, s. II-35, 36 kohta).

Oikeussuojakeinojen itsenäisyyden periaatteeseen on yksi poikkeus, joka koskee tilannetta, jolloin vahingonkorvauskanteella on läheinen yhteys kumoamiskanteeseen. Vaikka asianosainen voi nostaa vahingonkorvauskanteen olematta velvollinen vaatimaan hänelle vahinkoa aiheuttavan lainvastaisen toimen kumoamista, hän ei voi tällä tavoin sivuuttaa sellaisen kanteen tutkittavaksi ottamisen edellytysten puuttumista, joka koskee samaa lainvastaisuutta ja jolla on vastaavat vahingonkorvaukseen liittyvät tavoitteet (26 kohta).

Viittaukset: asia 59/65, Schreckenber g v. komissio, 15.12.1966 (Kok. 1996, s. 785, 797); asia 4/67, Collignon v. komissio, 12.12.1967 (Kok. 1967, s. 469, 480) ja em. asia Latham v. komissio, 37 kohta.

Oikeussuojakeinot eivät ole itsenäisiä, mikäli vahingonkorvauskanteen ainoana kohteena on saada korvatuksi aineellinen vahinko, kuten sellaisten lisätulojen menettäminen, jotka virkamies olisi saanut, jos hänet olisi nimitetty siihen virkaan, jota hän on hakenut; tällaista vahinkoa ei sitä paitsi olisi aiheutunut, jos ajoissa nostettu kumoamiskanne olisi menestynyt (27 kohta).

Viittaukset: em. asia Latham v. komissio, 38 kohta ja asia T-20/92, Moat v. komissio, 13.7.1993 (Kok. 1993, s. II-799, 46 kohta).

Esillä olevassa asiassa kantaja ei vetoa vahingonkorvauskanteensa tueksi siihen, että hänelle olisi aiheutunut aineellista vahinkoa siitä, ettei häntä ole nimitetty niihin virkoihin, joita hän oli hakenut; sen sijaan hän vetoaa henkiseen kärsimykseen, joka hänelle on aiheutunut siitä, että hän on joutunut havaitsemaan mahdollisuuksiensa tulla nimitetyksi ylempään virkaan heikentyneen sen johdosta, että häntä koskevat vuosien 1991/1992 ja vuosien 1993/1994 arviointikertomukset laadittiin viivästyneesti; lisäksi hän katsoo kärsineensä henkisesti siitä, että hän on joutunut arviointikertomusten puuttumisen takia olemaan epätietoinen ja huolestunut urakehityksestään.

Virkamieskanteissa yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa esitettävillä vaatimuksilla voi olla ainoastaan sellainen kohde, joka on jo esitetty kannetta edeltäneessä hallinnollisessa valituksessa, ja nämä vaatimukset voivat sisältää ainoastaan sellaisia riitautusperusteita, joilla on sama syy kuin valituksessa esitetyillä perusteilla (31 kohta).

Viittaukset: asia 133/88, Del Amo Martinez v. parlamentti, 14.3.1989 (Kok. 1989, s. 689, 9 ja 10 kohta).

Henkilöstösääntöjen 90 artiklan 1 kohdan mukaisessa hakemuksessa kantaja vaati korvattavaksi sen vahingon, jonka hän katsoo kärsineensä häntä koskevien arviointikertomusten laatimisen viivästymisestä, ja valituksessaan hän täsmensi, että hakemus koski sitä, ettei hallinto ollut antanut vastausta hänen tämän vahingon korvaamista koskeneeseen vaatimukseensa.

Oikeudenkäyntiä edeltävällä menettelyllä, joka alkaa valituksen jättämisellä, on tarkoituksena saada riita-asia sovituksi. Jotta tällainen menettely voisi täyttää tarkoituksensa, on välttämätöntä, että nimittävä viranomainen voi riittävän täsmällisesti saada tietoonsa ne seikat, joista asianomainen virkamies haluaa esittää arvostelua. Esillä olevassa asiassa oikeudenkäyntiä edeltävässä menettelyssä nimittävä viranomainen on voinut saada riittävän täsmällisesti tietoonsa sen, mistä kantaja halusi esittää arvostelua. Koska nimittävä viranomainen on lisäksi hylännyt vaatimuksen yhden eun vertauskuvallisesta korvauksesta, se olisi sitäkin suuremmalla syyllä hylännyt vaatimuksen suuremmasta korvauksesta, joten kyseisessä vaiheessa ei missään tapauksessa olisi voitu päästä sovintoon. Näin ollen henkisen kärsimyksen korvaamista koskevan vaatimuksen on katsottava täyttävän prosessinedellytykset, vaikka ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa esitetty vaatimus onkin oikeudenkäyntiä edeltävässä menettelyssä esitettyä suurempi (33 kohta).

Viittaukset: asia T-57/89, Alexandrakis v. komissio, 29.3.1990 (Kok. 1990, s. II-143, 8 kohta).

Pääasia

Virkavirhe

Hyvä hallintotapa, yhteisön yksiköiden järkipäiväinen toiminta sekä virkamiesten etujen suojaaminen edellyttävät sitä, että arviointikertomukset välttämättä laaditaan. Yksi hallinnon pakottavista velvollisuuksista on siten huolehtia siitä, että nämä kertomukset säännöllisesti laaditaan henkilöstösäännöissä edellytetyinä aikoina ja

noudattaen niitä koskevia säännöksiä. Hallinnolla on tätä varten käytettävissään kohtuullisesti aikaa, jonka ylittymisen on perustuttava erityisiin syihin (44 kohta).

Viittaukset: yhdistetyt asiat 156/79 ja 51/80, Gratreau v. komissio, 18.12.1980 (Kok. 1980, s. 3943, 15 kohta); asia 207/81, Ditterich v. komissio, 5.5.1983 (Kok. 1983, s. 1359, 25 kohta) ja asia T-29/89, Moritz v. komissio, 13.12.1990 (Kok. 1990, s. II-787, 21 kohta).

Lähtökohtaisesti ja muun muassa arviointikertomuksen laatimismenettelyssä jokaista virkamiestä kuitenkin koskee lojaalisuus- ja yhteistyövelvoite suhteessa siihen viranomaiseen, jonka palveluksessa hän on. Virkamies ei siis voi valittaa itseään koskevan arviointikertomuksen laatimisen viivästyisestä, jos tämä viivästyminen johtuu hänestä edes osittain tai jos hän on tähän viivästyamiseen merkittävästi myötävaikuttanut (45 kohta).

Viittaukset: asia 3/66, Alfieri v. parlamentti, 14.12.1966 (Kok. 1966, s. 633, 650) ja em. asia Moritz v. komissio, 22 kohta.

Henkilöstösääntöjen 43 artiklaa ja muihin toimenhaltijoihin sovellettavan säännösten 15 artiklaa (arviointikertomukset) koskevissa yleisissä täytäntöönpanosäännöksissä, sellaisina kuin ne olivat voimassa aikana, jolloin vuosien 1991/1992 arviointikertomus olisi pitänyt laatia, ei vahvistettu mitään määräaikaa näiden arviointikertomusten laatimiseksi. Näin ollen ja ottaen huomioon muiden toimielinten kyseisenä aikana soveltamat säännöt on katsottava, että viitejakson päättymistä seuraavat viisi kuukautta ovat kohtuullinen aika alustavan arviointikertomuksen laatimiseksi. Koska vuosien 1991/1992 alustavan arviointikertomuksen allekirjoitti sen ensimmäinen arvioija 17.5.1995, se laadittiin noin kaksi vuotta myöhässä (47 kohta).

Ensimmäisen arvioija allekirjoitti vuosien 1993/1994 arviointikertomuksen samana päivänä kuin sitä edeltäneen arviointikertomuksen eli lähes neljä kuukautta myöhässä, koska uusien yleisten täytäntöönpanosäännösten 4 artiklassa oli määrätty yhden kuukauden määräaika; nämä säännöt parlamentti oli itse antanut (48 kohta).

Koska virkamies ei ole toiminut tavalla, joka olisi voinut myötävaikuttaa kanteissa mainittuihin viivästymisiin, eikä sellaisia erityisiä syitä, joiden johdosta mainitut viivästymiset olisivat olleet perusteltuja, nimittävä viranomainen on tehnyt virheen, jonka vuoksi se on velvollinen korvaamaan vahingon (50 kohta).

Viittaukset: asia T-13/92, Moat v. komissio, 17.3.1993 (Kok. 1993, s. II-287, 32 ja 34 kohta).

Vahinko sekä sen ja virkavirheen välinen syy-yhteys

Viivästyminen arviointikertomusten laadinnassa on itsessään omiaan aiheuttamaan vahinkoa virkamiehelle jo yksin siksi, että hänen urakehitykseensä voi vaikuttaa tällaisen kertomuksen puuttuminen aikana, jolloin häntä koskevat päätökset on tehtävä (68 kohta).

Esillä olevassa asiassa kantaja haki yhtä osastopäällikön virkaa sinä aikana, joka alkaa ajankohdasta, jolloin vuosien 1991/1992 arviointikertomuksen olisi pitänyt olla laadittu, ja päättyy siihen ajankohtaan, jolloin arviointikertomus tosiasiallisesti oli laadittu. Kantajan hakemuksen tutkinnassa ei neuvoa-antavalla komitealla eikä nimittävällä viranomaisella ollut siten käytettävissään vuosien 1991/1992 arviointikertomusta. Tästä seuraa, että kantajan hakemuksen tutkintaan on vaikuttanut mainitun arviointikertomuksen puuttuminen (69 kohta).

Virkamiehelle, jonka henkilökansio on sääntöjenvastainen ja puutteellinen, aiheutuu tästä henkistä kärsimystä, koska hän joutuu olemaan epätietoinen ja huolestunut urakehityksestään (72 kohta).

Viittaukset: asia T-63/89, Latham v. komissio, 24.1.1991 (Kok. 1991, s. II-19, 37 kohta).

Vuosien 1991/1992 arviointikertomuksen puuttuminen noin kahden vuoden ajan on johtanut siihen, että kantaja on joutunut olemaan epätietoinen ja huolestunut urakehityksestään. Kantajalle on myös tästä syystä aiheutunut henkistä kärsimystä (74 kohta).

Vuosien 1993/1994 arviointikertomuksesta on todettava, että vaikka kantaja ei jättänyt yhtäkään hakemusta kyseisenä viitejaksona ja vaikka lähes neljän kuukauden viivästyminen ei tältä kohdilta ole siten liiallinen, että se olisi voinut saada kantajan epävarmuuden ja huolestuneisuuden tilaan, mainittu viivästyminen on sattunut juuri vuosien 1991/1992 kertomuksen laatimisen viivästymisen jälkeen, joten se on pahentanut sitä epävarmuuden ja huolestuneisuuden tilaa, jossa kantaja oli ensimmäisen kertomuksen laatimisen viivästymisen vuoksi (75 kohta).

Viittaukset: asia T-386/94, Allo v. komissio, 19.9.1996 (Kok. H. 1996, s. II-1161, 78 kohta).

Jos lisäksi tapahtunut viivästyminen on sellainen, että samojen arvioijien pitää laatia samanaikaisesti arviointikertomuksia perättäisistä ajanjaksoista, näiden kertomusten arvo on vahvasti kyseenalainen sen johdosta, että on vaikeaa antaa erillinen arvio jokaisesta kyseisestä viitejaksosta. Tällaisessa tilanteessa virkamiehelle aiheutuu

lisävahinkoa siitä, että hänen osaltaan puuttuvat arvioinnit, jotka kuvaisivat hänen kehitystään tehtäviensä hoidossa urallaan yhteisöjen palveluksessa (76 kohta).

Vahingon suuruuden arvioinnissa on otettava huomioon se, että viivästyminen vuosien 1991/1992 arviointikertomuksen laadinnassa oli huomattava, että tätä viivästymistä seurasi vielä viivästyminen vuosien 1993/1994 arviointikertomuksen laadinnassa ja että vasta sen jälkeen, kun kantaja oli tehnyt asiaa koskevan hakemuksen, nämä kaksi kertomusta laadittiin. On myös otettava huomioon se suuri ero, joka on yhtäältä vuosien 1989/1990 arviointikertomuksen sekä toisaalta vuosien 1991/1992 ja 1993/1994 arviointikertomuksiin lopulta sisältyneiden arviointien välillä; samoin on vielä otettava huomioon sen viran tärkeys, jota kantaja oli hakenut (78 kohta).

Ratkaisu:

Parlamentti veloitetaan maksamaan kantajalle vahingonkorvauksena 200 000 Belgian frangia.